

Feminisme als levenshouding (2006)

Katja van der Linden

Punt 12, Academie voor Sociale Studie, Breda, 9 maart 2006

foto: Marieke van Riel

Sieth Delhaas, geboren op 1 mei 1936, volgde een opleiding journalistiek (1970) en theologie (1982). In 2004 studeerde ze af in Algemene Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit Nederland.

Naast haar werk als freelance journaliste geeft ze cursussen en lezingen over emancipatie, feministische theologie en kerk- en cultuurgeschiedenis. Over deze onderwerpen publiceerde ze 15 boeken, waaronder 'Voortgestuwd in de tijd. De intenties van Catharina Halkes', 2005 isbn 905263n326 6 en 'Vrouwen van dagen. Verhalen en uitspraken over welzijn, relaties, materiële zaken, inspiratie en spiritualiteit', 1999 isbn 905263 3033

Van haar mogen meisjes zich opmaken en ze mogen ook een vriendje hebben. Sieth Delhaas mag dan feministe zijn, om dit soort triviale zaken draait het bij haar niet. Toch waren deze twee voorbeelden in de jaren '70 bijna not-done voor de moderne vrouw. De tweede feministische golf beleefde toen haar hoogtepunt, een beetje feministe droeg een paars tuinpak en ze moest het liefst ook nog lesbisch zijn.

‘Het heeft mij altijd als terreur in de oren geklonken. Voor mij gaat het in het feminisme om de structuren die wezenlijk fout zijn’, verklaart Delhaas. ‘Ik heb altijd gekeken vanuit het perspectief van de vrouw die in een patriarchale samenleving leeft. Met die blik blijf ik kritisch kijken naar wat er in de maatschappij, maar ook wereldwijd gebeurt met vrouwen en andere “tweederangs” mensen. Voor mij betekent mijn feministische levenshouding dat ik een mening hierover formuleer en daarmee iets doe.’

Zelf heeft ze zich in haar jeugd nooit onderdrukt gevoeld.

‘Ik groeide op in een protestants gezin met een vader die regelmatig de afwas deed, kookte en soms met zijn kinderen kleren ging kopen. Als jong meisje heb ik nooit meegemaakt dat ik achtergesteld werd.’

Haar ogen gingen open toen ze als volwassen, getrouwde vrouw met vier kinderen in 1969 aan een studie journalistiek begon en in 1978 theologie ging studeren.

Het was in een tijd waarin het linkse deel van de kerk erg betrokken was bij de vredes-, milieu- en antiracismebeweging. De emancipatie rukte op, ook binnen de kerk. Halverwege de jaren '70 ontstond de feministische theologie, een stroming die weinig op heeft met de traditionele geloofsopvattingen. Volgens deze theologen vindt men in de bijbel de weerslag van menselijke ervaringen, opvattingen en ideeën, die niet zozeer aan man of vrouw gekoppeld zijn, maar juist tijd- en cultuurgebonden zijn. Ze zijn ook aan veranderingen onderhevig.

Deze denkwijze zag Delhaas niet terug in haar eigen kerk.

‘Ik woonde toen in een klein dorp in de Achterhoek. Daar gingen de boeren wel mee in het aanschaffen van de meest moderne koeienstallen, maar in het denken over het geloof bleven ze hangen in het jaar nul. Dat was voor mij onbegrijpelijk’, vertelt ze verontwaardigd. ‘Voor mij is iedere religie genoodzaakt te denken in de context van nu nog lang niet altijd of helemaal niet terug te vinden.’

Delhaas denkt verder dan alleen de vrouw die binnen het huwelijk door haar man onderdrukt wordt.

‘Het gaat om foute structurele denkwijzen, zoals mannen hebben ratio en vrouwen zijn van de emoties. Die stelling klopt niet, is nog nooit wetenschappelijk bewezen. Desondanks wordt ze vaak nog aangevoerd als ware het de waarheid.’

Ook haar eigen onderdrukking moest ze onder ogen zien.

‘Dat zat hem vooral in alledaagse dingen, zoals waarom ik tijdens vergaderingen niet aan het woord kwam.’

Maar het ging verder. Delhaas durfde bijvoorbeeld niet aan haar ouders te vertellen dat ze journalistiek was gaan studeren.

‘Als moeder van vier kinderen deed je dat niet. Je moest of bij hen zijn en vooral bij je moeder op bezoek.’

Ook dat ze werkte als freelancer voor kranten als ‘Trouw’ en ‘De Dordtenaar’ schreeuwde ze niet van de daken.

‘Gezellig de stad ingaan was in onze kringen geaccepteerd voor vrouwen, maar werken niet.’

Ik weigerde daar aan mee te doen, want ik vond zowel werken als studeren altijd heerlijk.’

Volgens de feministische theologe is de emancipatoire strijd nog lang niet voltooid.

‘Vrouwen worden nog steeds onderbetaald, de kinderopvang is beneden peil, zeker voor de alleenstaande ouder.’

Volgens Delhaas is het zaak dat de huidige generatie vrouwen zich een feministisch perspectief op hun leefwereld verwerft en daar mee aan de slag gaat.

‘Wanneer ze dat niet doen, vervallen zij snel in modellen die hun moeders en grootmoeders hen hebben voorgeleefd. De maatschappij vindt dat nog steeds een prima rolmodel voor de vrouw, kijk maar naar de huidige mening van het CDA over het gezin.’

Daarom pleit Delhaas ervoor dat vrouwen zoveel mogelijk buitenshuis gaan werken.

‘Dertig jaar geleden lag hun aandeel in de samenleving vooral in het verzorgen van echtgenoot en kinderen. Dat heeft een enorme scheefgroei veroorzaakt. Ook in de ontwikkeling van de man.’

De feministische theologe vindt het dan ook merkwaardig dat de discussie tegenwoordig nog steeds gaat over het al of niet werken van vrouwen en dat deze over mannen niet wordt gevoerd.

‘De discussie over de rol van de man is al jaren vrijblijvend. Ik denk dat wetgeving op het gebied van verplichtingen ten aanzien van arbeid en het thuisfront, zoals zorg- en opvoedingstaken, waarschijnlijk de enige oplossing is om daarin een structurele verandering te brengen.’

In het kader van de Internationale Vrouwendag op 8 maart geeft drs. Sieth Delhaas donderdag 9 maart een lezing aan de Hogeschoollaan in Breda. Onder de titel 'Zorg voor jezelf en de ander' behandelt ze onderwerpen als feminisme, zingeving en hulpverlening. De lezing is georganiseerd door de Academie voor Sociale Studies. (zie voor de lezing: [Zorg-voor-jezelf-en-de-ander](#))